

Lausunnon antaminen luonnoksesta uudeksi kuntalaiksi

28/03/2014

KH § 93

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja valmistelujaostot. Seurantaryhmän tehtävänä oli seurata kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelutyötä, esittää näkökulmia valmistelutyön tueksi sekä edistää valmistelussa tarvittavaa vuorovaikutusta. Lisäksi tehtävänä on ollut seurata ja arvioida kuntalain kokonaisuudistuksesta käytävää poliittista keskustelua. Valmistelujaostoissa on ollut jäseniä oikeusministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, Suomen Kuntaliitosta sekä laajasti eri intressitahoista.

Kuntalain kokonaisuudistuksen ohjaamisesta on vastannut Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä. Valmistelujaostojen esityksiä kuntalain jatkovalmistelun linjauksista on käsitelty ministerityöryhmän kokouksissa kesäkuusta 2013 maaliskuuhun 2014. Luonnos kuntalakiesityksestä perusteluineen hyväksyttiin ministerityöryhmässä lähetettäväksi lausunnoille 24. huhtikuuta 2014. Lausuntokierroksen jälkeen ministerityöryhmä linjaa lakiesityksen tarkemman sisällön.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kuntalaki, joka korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Laissa otettaisiin huomioon kuntien toimintaympäristön ja kuntahallinnon rakenteiden sekä lainsäädännön muuttuminen. Lain rakennetta ja käsitteitä uudistettaisiin nykyisestä. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutoksia kielilakiin, kuntarakennelakiin sekä eräisiin muihin lakeihin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2015. Kunnan toimielimiä ja johtamista sekä luottamushenkilöitä koskevia uusia säännöksiä ehdotetaan sovellettavaksi osin vasta vuonna 2017 ensimmäisen lain voimaantulon jälkeen valittavan valtuuston toimikauden alusta lukien. Alijäämän kattamisvelvollisuutta ja arviointimenettelyjä koskeviin säännöksiin ehdotetaan siirtymäsäännöksiä. Lisäksi lakiin sisältyisivät voimassa olevaa lakia vastaavat yhtiöittämisvelvollisuutta koskevat siirtymäsäännökset.

Luonnos hallituksen esitykseksi on luettavissa:

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20140508Lausun/name.jsp

(Valmistelija kunnanjohtaja Matias Hilden, p. 050 375 8541).

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa lakiesitysluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Puumalan kunta pitää esitystä monella tapaa onnistuneena. Kunta haluaa kuitenkin lausua seuraavista asioista erikseen:

Kunnille ollaan asettamassa uusi velvoite kuntastrategian laatimisesta. Kunnilla on jo valmiiksi runsaasti erilaisia suunnitteluvaihtoehtoja. Kuten esityksessä on todettu, laativat jo nyt useimmat kunnat kuntastrategian, eikä säädöksestä sinänsä välttämättä olisi suoraa vaikutusta. Puumalan kunta katsoo kuitenkin, että vaikka

strategian laatiminen haluttaisiinkin asettaa kuntien velvollisuudeksi, ei sen tarkempaa sisältöä ole syytä määritellä, vaan antaa kunnille mahdollisuus asettaa tavoitteet ja linjaukset parhaaksi katsomallaan tavalla.

Laissa on säädetty oikeudesta palata työhön päätoimisen luottamustoimen jälkeen luottamushenkilön tultua erotetuksi. Oikeus tähän olisi syytä laajentaa koskemaan luottamustoimen päättymistä ylipäättään, ja myös siis tapauksia, joissa eroaminen tapahtuu luottamushenkilön omasta aloitteesta.

Kuntien taloudellisen aseman vertaileminen pelkästään kertyneen yli- tai alijäämän perusteella on erittäin hankalaa johtuen erilaisista konsernirakenteista, poistoista tai muista kirjanpidollisista keinoista, joita kunnat ovat käyttäneet tai jättäneet käyttämättä. Luku pohjautuu jo lähes 20 vuoden aikaisiin historiallisiin tapahtumiin, eikä se ole siten välttämättä nykytilan tai tulevaisuuden kannalta olennainen tunnusluku.

Puumalan kunta katsoo, että pelkkä alijäämän kattamatta jättäminen ei itsessään saisi olla ns. kriisikuntamenettelyn peruste, vaan alijäämää tulee peilata myös muihin kunnan talouden tunnuslukuihin, ja perustaa kriisikuntamenettelyn tarve tosiasiallisiin taloudellisiin seikkoihin. Esitetyt neljä, kuntakonsernitasolla tarkasteltua kriisikuntakriteeriä kuvaavatkin huomattavasti paremmin kunnan talouden tasapainoa kuin pelkkä kunnan taseen yli-/alijäämä.

Yhtenä vaihtoehtona kriteerien järkevöittämiseksi olisi lisätä 119 § 3. momenttiin kaksi lisäkohtaa nykyisten neljän kohdan lisäksi:

5. kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää yli 500 euroa/asukas

6. kuntakonsernin toiminnan ja investointien rahavirran kertymä edelliseltä viideltä vuodelta on negatiivinen

Arviointimenettely voitaisiin käynnistää, mikäli 4/6 kriteereistä täyttyy.

74-75 § esitetään uusia tiukennuksia kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenten vaalikelpoisuuteen. Tällä hetkellä kunnanhallituksen jäsenet ovat voineet toimia kunnan omistamien yhteisöjen hallinnossa, mutta olleet esteellisiä käsiteltäessä asiaa, jossa ko. yhteisön ja kunnan intressit ovat mahdollisesti ristiriidassa. Puumalan kunta katsoo, että nykyisentasoinen sääntely on tältä osin riittävää.

On myös syytä pohtia tarkemmin onko kunnanhallituksen ja lautakunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön palveluksessa työskentelevien henkilöiden rajaaminen vaalikelpoisuuden ulkopuolelle järkevää, vai voitaisiinko ko. määräys rajata esimerkiksi yhteisöjen johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä ammatikseen toimiviin henkilöihin, eli esimerkiksi toimitusjohtajaan.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi:

valtiovarainministerio@vm.fi

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta sekä 20.8.2014 yleisesti nähtävänä olevasta pöytäkirjasta jäljennetyn otteen oikeaksi todistaa Puumalassa 19.8.2014

Annakaisa Arilahti, pöytäkirjanpitäjä